

nogen form for diskussion eller argumentation ANT's vidtrækkende teoretiske og metodologiske fordringer om dobbelt symmetri – og står dermed i fare for at bevæge sig ud på en positivistisk glidebane, hvor de non-humane aktører og materialiteten genintroduceres som en (uinterpretet) faktor, der kan determinere praksis via materielt-semiotiske netværk.

Gherardi tager aldrig eksplicit stilling til, hvad hun ser som interessante beskrivelser af praksis. (Det gøres kun implicit gennem hendes casebeskrivelser – som stort set alle beskæftiger sig med humane aktører med motiver, mål, interesser, historier og horisonter). Det kan måske skyldes, at hun heller aldrig eksplicit tager stilling til, om hendes projekt blot retter sig mod at beskrive praksis, eller om hun også har ambitioner om *forklare* – dvs. at søge efter kausale relationer, motiver eller andre faktorer i praksis. Bogen mangler således en grundlæggende diskussion af, hvilket handlingsbegreb, Gherardi ønsker at operere med i sin teoriudvikling.

Selvom bogen således mangler en række væsentlige elementer for at komme i hus med sit teoretiske projekt, så har Gherardi dog alligevel med denne bog givet et væsentligt bidrag til WPL-traditionens teoretiske og – navnlig – metodologiske udvikling.

Anmeldt af **Anders Buch**, cand.mag og ph.d. og chefkonsulent i Ingeniørforeningen i Danmark (IDA).

e-mail: abu@ida.dk

Per H. Jensen, Camilla Andersen & Karen Nielsen Bredahl:

Arbejde eller efterløn?

En erfaringsopsamling

Frydenlund, København 2006. 125 s.,
ISBN 87-7887-293-6

I pressemeddelelsen fra forlaget beskrives bogen indledningsvis sådan:

“Denne nye bog kan bidrage til at nuancere debatten om mekanismerne bag den tidlige tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Bogen præsenterer og analyserer tilbagetrækningen i et Push, Pull, Jump, Stay, Stuck-perspektiv. Push refererer til at ældre medarbejdere kasseres på grund af alder, dårligt helbred mv. Pull til at ældre lader sig lokke ud af arbejdsmarkedet af generøse velfærdsordninger. Jump til at ældre forlader arbejdsmarkedet for at udleve indre ønsker og behov i en aktiv tredjealder. Stay til at ældre forbliver på arbejdsmarkedet på grund af gode arbejdsvilkår. Stuck til at ældre forbliver på arbejdsmarkedet fordi de ikke har råd til at trække sig tilbage eller ikke har et socialt liv uden for arbejdsmarkedet.

Med denne multidimensionelle tilgang lægger bogen op til en nuanceret og helhedsorienteret forståelse af mekanismerne bag den tidlige tilbagetrækning, og hvad der kan gøres for at få ældre til at udskyde tilbagetrækningstidspunktet.

Bogen former sig som en erfaringsopsamling af vor eksisterende viden på området og henviser sig til alle der har en praktisk, teoretisk eller politisk interesse i den tidlige tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.”

Sjældent har jeg set så præcis en præsentation og karakteristik af en bogudgivelse. På 125 sider får man en up-to-date præsentation af fakta, forklaringer og synspunkter på tilbagetrækningens mange aspekter – i et let sprog og illustreret med eksempler. At bogen er lettilgængelig må ikke tages som udtryk for at den er overfladisk eller *“lidt hurtig”*. Den er grundig, velargumenteret – sine steder endog skarp – og hviler på et solidt grundlag hvilket tydeligt fremgår af referencelisten.

Jeg vil anbefale bogen til alle der synes at debatten om tilbagetrækningen er blevet lige lovlig bastant og enstrengt, men som ikke umiddelbart har indsigt eller fantasi til at se hvordan debat og tankegang kan bringes videre. Forfatterne anfører selv at en mere helhedspræget tilgang til området er tiltrængt, og deres bog må siges at påpege nødvendigheden. Selv om forklaringerne nu har fået fem dimensioner, er der lang vej

til virkelighedens mange dimensioner, deres samspil og *processen* bag arbejdsmarkedstilknytningen. For mit eget vedkommende vil jeg pege på at bogen har overbevist mig om nødvendigheden af at forlade den "*marginaltankegang*" der ligger bag begreber og udtryk som "*udskyde*" eller "*fremskynde*" tilbagetrækningen. Det er ikke holdbart at udforme politikker eller tilrettelægge ordninger ud fra et "*normaltidspunkt plus/minus et par år*". Tilknytningen til arbejdsmarkedet må betragtes som et livslangt anliggende som kan ophøre fra den ene dag til den anden – på alle tidspunkter i livet. Derfor må arbejdslivet, og studiet af det, baseres på den helhed af processer og sammenhænge – på og uden for arbejdsmarkedet – som bogen gennem sin femdeling tilnærmer sig.

Bogens indhold er betydeligt større end dens omfang, især når man tager prisen i betragtning. Desværre skæmmes teksten af lejlighedsvis typografiske smuttere.

Anmeldt af **Jesper Wégens**, cand.merc., ph.d. og seniorforsker på Gerontologisk Institut.
e-mail: wegens@geroinst.dk

Els Sol & Mies Westerweld (eds.):

Contractualism in Employment Services – A New Form of Welfare State Governance

Kluwer Law International, The Hague 2005, 414 s., ISBN 90-411-2405-5

Dette er en højaktuel antologi. Ikke blot fordi en stor del af beskæftigelsesindsatsen for forsikrede ledige i Danmark allerede er udliciteret til 'andre aktører', men også fordi der er en klar forventning om, at omfanget af udlicitering vil øges i forbindelse med kommunesammenlægningerne. Og mere specifikt, at de nye lokale jobcentre vil gøre øget brug af andre (private) aktører på beskæftigelsesområdet. Men hvad er egentligt de internationale erfaringer med udli-

citering af beskæftigelsesområdet? Dette giver antologien et godt indblik i.

Antologien behandler tre nye tendenser inden for beskæftigelsesområdet, som tilsammen betegnes kontraktualisme. For det første tendensen til at udlicitere beskæftigelsesindsatsen til andre (fortrinsvis private) aktører. For det andet tendensen til at bruge administrative kontrakter internt i den offentlige sektor på beskæftigelsesområdet (f.eks. mål- og resultatkontrakter). Og for det tredje tendensen til at lave kontraktliggende aftaler med den enkelte ledige (f.eks. handlings- og jobplaner). Tendenser som alle er velkendte i en dansk sammenhæng.

Efter at banen kridtes op fra henholdsvis et socioøkonomisk og juridisk perspektiv (kapitel 1 og 2), behandles otte forskellige lande (Australien, kap. 3, England, kap. 5 og 6, Holland, kap. 7 og 8, Tyskland, kap. 9-11, Frankrig 12-14, Belgien, den Flamske del, kap. 15, og Finland, kap. 16). De tilsammen 21 forfattere repræsenterer en interdisciplinær tilgang og er stort set alle førende kapaciteter inden for forskningsfeltet. Det vil imidlertid føre for vidt at beskrive de enkelte landekapitler, i stedet skal fremhæves nogle mere generelle pointer.

Hovedspørgsmålet er, om kontraktualismen kan fungere, og hvordan den fungerer? Bliver beskæftigelsesindsatsen 'bedre og billigere', når den udliciteres? Bliver styringen mere effektiv, når der anvendes mål- og resultatkontrakter? Bliver de ledige myndiggjort, når der udarbejdes klientkontrakter?

Kontraktualismen er ikke blot et nyt teknisk styringsinstrument, men en helt ny styreform. Den klassiske bureaukratiske arbejdsformidling afløses gradvist af nye kontraktualiserede styreformer, hvoraf der indledningsvist identificeres tre forskellige typer: Mål- og rammestyringsmodellen, leverandørmodellen og quasi-markedsmodellen. En vigtig pointe er, at der ikke opstår et 'rigtigt' marked ud af det tidligere offentlige systems aske, men en ny blanding mellem stat og marked.

Der er ingen tvivl om, hvorfra momentum til kontraktualismen kommer, nemlig fra New